

Dodatek k diplomu

Říjen 2009

Jak dodatek vznikl

Dodatek k diplomu (dále jen Dodatek) je dokument, jehož účelem je rozšířit informace o vysokoškolské kvalifikaci, reprezentované diplomem. První návrh Dodatku byl vytvořen UNESCO/CEPES a Radou Evropy. Jeho tvůrci byli vedeni snahou o vytvoření dokumentu, který by podrobněji definoval vysokoškolskou kvalifikaci a umožňoval její snadnější porovnatelnost. Vysokoškolské kvalifikace, získané v různých zemích a v různých vzdělávacích systémech tak mohou být spravedlivěji posuzovány a snadněji uznávány. Dodatek je cennou informací i pro zaměstnavatele..

Na Dodatek již odkazuje Lisabonská úmluva¹, podepsaná v roce 1997, článkem IX.3, který zní: „*Strany podpoří prostřednictvím národních informačních středisek nebo jinak využití Dodatku k diplomu, zpracovaného UNESCO a radou Evropy nebo jakéhokoliv jiného srovnatelného dokumentu vysokoškolskými institucemi Stran.*“

V roce 1997 vznikla také pracovní skupina, složená ze zástupců Evropské komise, Rady Evropy a UNESCO/CEPES. Jejím cílem bylo zlepšit a prakticky ověřit formát a strukturu Dodatku během 2 letého Phare projektu „Diploma Supplement“. Výsledkem projektu byla upravená verze Dodatku, která byla pilotně ověřena rozsáhlým projektem s názvem „Recognition of Higher Education Diplomas and Study Credit Points Across Borders“. Na jeho financování se společně podílely Evropská komise, Rada Evropy a UNESCO/CEPES. Projektu se účastnily vysokoškolské instituce, sociální partneři a zástupci ENIC/NARIC v celkovém počtu více než 70 institucí. Do projektu bylo začleněno i 10 institucí z východní Evropy. Tyto instituce se účastnily hodnocení Dodatků, které vznikly aplikací navrženého modelu nebo byly jeho analogiemi.

Na základě hodnocení předložených Dodatků byla navržena řada změn. Dodatek byl zredukován a byla vytvořena doporučení pro jeho tvůrce. Účastníci projektu se vyslovili pro zavedení Dodatku jako užitečného a potřebného dokumentu.

Dodatek byl přijat Výborem Lisabonské úmluvy přijat v roce 1999. Postupně se stal součástí právního řádu řady zemí. Význam dodatku k diplomu ocenili i ministři školství zemí Boloňského procesu a v Bergenském komuniké se přihlásili k automatickému vydávání

¹ Úmluva o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu, podepsaná v Lisabonu 11. dubna 1997

Dodatku ke všem diplomům počínaje rokem 2005, a to bezplatně, v jazyce v Evropě běžně užívaném.

V roce 2004 se stal Dodatek součástí Europass², aktivity Evropské komise, potvrzené Evropským parlamentem a Radou ministrů EU.

Vzhledem k rozvoji vysokého školství dochází i k drobným úpravám nebo rozšíření informací, uváděných v Dodatku. Je to především rozšíření společných studijních programů, které vedou k vydávání tak zvaných „point nebo double, případně multiple degrees“ a mezinárodních nebo nadnárodních poskytovatelů vysokoškolského vzdělávání. Informace o těchto skutečnostech by měly být uvedeny v částech 2.1, 2.3, 2.4, 4.1, 4.3, 6.1 a 8. Dodatku.

Česká republika se přihlásila k vydávání Dodatku k diplomu již v roce 1998, kdy byl Dodatek uveden v zákoně o vysokých školách jako jeden z dokumentů o studiu³. Dodatek byl vydáván absolventům na žádost. Novelou zákona o vysokých školách⁴ se od 1.1.2006 stal Dodatek dokladem, který spolu s diplomem dokládá ukončení studia. Tím nahradil do té doby vydávané vysvědčení o státní závěrečné zkoušce.⁵

Ačkoliv zákon o vysokých školách nedefinuje formu ani jazyk, ve kterém je dodatek vydáván, pracovní skupina, složená ze zástupců MŠMT, reprezentace vysokých škol a ENIC/NARIC doporučila vysokým školám vydávat dodatek ve formátu schváleném Evropskou komisí, Radou Evropy a UNESCO a v česko.anglické verzi.

² Europass je sada dokumentů, popisující kvalifikaci držitele

³ Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách, §57, písmeno g

⁴ Zákon č. 552/2005 Sb.

⁵ Informace o výsledku státní závěrečné zkoušky jsou v dodatku uvedeny

Struktura Dodatku k diplomu

V záhlaví Dodatku je uvedena preambule, ve které se jeho tvůrci hlásí k modelu, vytvořenému Evropskou komisí, Radou Evropy a UNESCO/CEPES.

Text Dodatku je rozdělen do 8 oddílů:

Oddíl 1 Informace o držiteli kvalifikace

Oddíl 2 Informace definující kvalifikaci

Oddíl 3 Informace o stupni kvalifikace

Oddíl 4 Informace o obsahu a dosažených výsledcích

Oddíl 5 Informace o funkci kvalifikace

Oddíl 6 Doplnující informace

Oddíl 7 Potvrzení dodatku

Oddíl 8 Informace o národním informačním systému

Dodatek k diplomu

Tento dodatek k diplomu vychází z modelu, který vytvořila Evropská komise, Rada Evropy a UNESCO/CEPES. Jeho účelem je poskytnout dostačující nezávislé informace ke zlepšení mezinárodní „transparentnosti“ a spravedlivého akademického a profesního uznávání kvalifikací (diplomů, titulů, osvědčení atd.). Dodatek je navržen tak, aby popisoval charakter, úroveň, kontext, obsah a statut studií, která vykonával a úspěšně zakončil jedinec uvedený na původní kvalifikaci, ke které je dodatek připojen. Účelem dodatku není poskytnout jakékoliv úsudky o hodnotě, prohlášení o ekvivalenci či návrhy týkající se uznání. Je třeba uvést informace ve všech osmi částech. V případě neuvedení informací je třeba tuto skutečnost zdůvodnit.

1 INFORMACE O DRŽITELI KVALIFIKACE

- 1.1 Příjmení:
- 1.2 Rodné jméno (jména):
- 1.3 Datum narození (den/měsíc/rok):
- 1.4 Identifikační číslo nebo kód studenta (pokud existuje):

2 INFORMACE O DRUHU KVALIFIKACE

- 2.1 Název kvalifikace a (pokud je užíván) propůjčený titul (v původním jazyce):
- 2.2 Hlavní studijní obor (obory) v rámci kvalifikace:
- 2.3 Název a postavení udělující instituce (v původním jazyce):
- 2.4 Název a postavení instituce (pokud je jiný, než v bodě 2.3) zajišťující studium (v původním jazyce):
- 2.5 Studijní jazyk nebo jazyky ve kterém je realizována výuka s zkoušky:

3 INFORMACE O ÚROVNI KVALIFIKACE

- 3.1 Úroveň kvalifikace:

- 3.2 Standardní délka programu:
- 3.3 Požadavky pro přístup ke studiu:

4 INFORMACE O OBSAHU A DOSAŽENÝCH VÝSLEDCÍCH

- 4.1 Typ studia:
- 4.2 Požadavky v rámci programu:
- 4.3 Podrobné údaje o programu: (např. studované moduly nebo jednotky) a jednotlivých dosažených hodnoceníh/známkách/kreditech:
(*pokud budou tyto informace uvedeny na úředním transkriptu, měly by zde být použity*)
- 4.4 Klasifikační stupnice a vysvětlení jejich významu
- 4.5 Celková klasifikace kvalifikace (*v původním jazyce*):

5 INFORMACE O FUNKCI KVALIFIKACE

- 5.1 Přístup k dalšímu studiu:
- 5.2 Profesní postavení (*pokud je to možné*):

6 DOPLŇKOVÉ INFORMACE

- 6.1 Doplnkové informace:
- 6.2 Další informační zdroje:

7 POTVRZENÍ DODATKU

- 7.1 Datum:
- 7.2 Podpis:
- 7.3 Funkce:
- 7.4 Oficiální razítko nebo pečeť:

8 INFORMACE O NÁRODNÍM VYSOKOŠKOLSKÉM SYSTÉMU

Vyplňování Dodatku

1 INFORMACE O TOTOŽNOSTI DRŽITELE KVALIFIKACE

1.1 Uveďte celé příjmení.

1.2 Uveďte všechna rodná/křestní jména.

1.3 Uveďte den, měsíc a rok narození.

1.4 Tímto způsobem by měla být ověřena totožnost jednotlivce, který je jako student přijat do programu, na který se vztahuje tento dodatek k diplomu. Identifikační číslo může být uvedeno v případě, že země má zaveden identifikační systém. Může být uvedeno i číslo, pod kterým je student veden v matrice studentů.

2 INFORMACE O DRUHU KVALIFIKACE

2.1 Uveďte úplný název kvalifikace v původním jazyce tak, jak je formulován v základní kvalifikaci, např. *Kandidat nauk, Maîtrise, Diplom*, atd. Původní název kvalifikace by měl být převeden do abecedy či systému psaní používaného v jazyce, ve kterém se dodatek k diplomu vydává (např. latinka u dodatků vydávaných v angličtině nebo azbuka u dodatků v ruštině). Uveďte, zda byl držiteli udělen nějaký celostátně uznávaný titul a název tohoto titulu, např. *Doctor, Ingénieur* atd., případně konkrétní odbornou kompetenci jako např. „učitel francouzštiny“. Uveďte, zda je titul chráněn zákonem. Dále uveďte, zda jde *joint degree*.

2.2 Uveďte pouze nejdůležitější studijní oblast(i) (vědní obory), kterými je definována hlavní předmětná oblast kvalifikace, např. *Politologie a historie, Řízení lidských zdrojů, Obchodní administrativa, Molekulární biologie*, atd.

2.3 Uveďte název instituce, která uděluje kvalifikaci v původním jazyce. Pokud jde o titul vydávaný společně dvěma či více institucemi, uveďte názvy těchto institucí případně s poukázáním na tu z nich, na které byla absolvována největší část studia.

Postavení instituce vypovídá především o tom, zda daná instituce prošla hodnocením systému zajišťování kvality a/nebo akreditace. Tuto skutečnost je třeba uvést. Další relevantní informací může být profil instituce. Je třeba uvést, zda jde o nadnárodní instituci či instituci poskytující mezinárodní vzdělávání.

Jako (fiktivní) příklad může posloužit následující způsob uvedení informací:

“[Název instituce] je soukromá neuniverzitní instituce, která prošla externím hodnocením systému zajišťování kvality. Hodnocení provedla agentura X v [název země] v roce 2003 a jeho výsledky byly shledány jako uspokojivé“.

2.4 Tento bod se vztahuje k instituci, která je odpovědná za poskytování programu. Je jí často, ale ne vždy, stejná instituce, která uděluje kvalifikaci (viz 2.3 výše). Existují případy, kdy vysokoškolská instituce poskytne jiné instituci oprávnění k poskytování svých programů a udělování svých kvalifikací prostřednictvím „licence“, určité formy „validace“ či „přidružení“ atd. V některých případech může tato jiná instituce sídlit v jiné zemi. Pokud je tomu tak, je třeba tuto skutečnost uvést. Pokud je instituce udělující kvalifikaci odlišná od instituce poskytující program, který vede k získání této kvalifikace, uveďte postavení obou těchto institucí (viz 2.3 výše).

2.5 Uveďte jazyk(y), ve kterém bylo kvalifikace dosaženo.

3 INFORMACE O ÚROVNI KVALIFIKACE

3.1 Uveďte přesně stupeň vzdělání, jehož bylo kvalifikací dosaženo, a místo, jaké kvalifikace zaujímá v národním vzdělávacím systému (s vysvětlením a uvedením křížových referencí na informace obsažené v části osm). U zemí, které mají vytvořený národní kvalifikační rámec, uveďte, kde se daná kvalifikace v tomto rámci nachází. Samotný rámec by mělo být popsán

v bodě 8. Uveďte jakékoliv relevantní informace o celostátně používaných a uznávaných „ukazatelích úrovně“, které se týkají kvalifikace.

3.2 Vysvětlete standardní dobu trvání programu v týdnech a letech a údaje o skutečném zatížení, včetně informací o všech závažnějších dílčích složkách, např. praktickém výcviku. Informace o studijním zatížení je nejlepší uvádět ve smyslu celkového výkonu, který je od studentů požadován. Ten zahrnuje běžný čas vyhrazený pro program včetně přednášek, samostudia, zkoušek, atd. Tam, kde je to možné, by měl být výkon popsán prostřednictvím kreditů a vysvětlen příslušný kreditní systém. Evropské země by měly vyjádřit studijní zatížení požadované pro danou kvalifikaci prostřednictvím Evropského systému přenositelných kreditů (ECTS)⁴.

3.3 Uveďte nebo vysvětlete, jaká kvalifikace (charakter, délka studia, případně studijní zatížení) nebo část studia je potřebná pro přístup k programu popsanému tímto dodatkem k diplomu – např. *maturita* (pro vstup do 1. cyklu vysokoškolského studia) nebo *bakalářský titul* (pro vstup do 2. cyklu vysokoškolského studia). Tyto informace jsou zvláště důležité, jestliže jsou pro uvedenou kvalifikaci požadována další studia.

4 INFORMACE O OBSAHU A DOSAŽENÝCH VÝSLEDČÍCH

4.1 Forma studia vypovídá o způsobu absolvování programu, např. řádné denní studium (full-time), jiná než denní forma (part-time), přerušované/sendvičové, e-learning či distanční studium včetně odborných praxí atd.

4.2 Pokud jsou k dispozici, uveďte podrobné údaje o výsledcích vzdělávání, znalostech, dovednostech, kompetencích a stanovených cílech a záměrech pro danou kvalifikaci. Tyto údaje, které se týkají spíše výstupů než postupů učení, budou ve stále větší míře sloužit jako klíčové východisko pro posuzování kvalifikací.

Uveďte podrobnosti o předpisech, kterými se řídí minimální standardy požadované pro získání kvalifikace, např. povinné složky nebo povinné praktické části, zda je nutné všechny požadavky splnit současně, předpisy týkající se diplomové/disertační práce atd. Rovněž zde uveďte podrobné údaje o konkrétních rysech, kterými je kvalifikace definována, zejména informace o požadavcích na její úspěšné splnění.

4.3 Uveďte podrobné údaje o každém jednotlivém prvku nebo části kvalifikace a jejich váze. U institucí, které vydávají výpisy ze studia (transkripty), postačí tyto transkripty.

Uveďte známky a/nebo stupně hodnocení získané v každé z hlavních složek kvalifikace. Údaje by měly být co nejúplnější a v souladu s obvyklými záznamy dané instituce. Uveďte informace o všech zkouškách a hodnocených složkách a/nebo studijních oblastech, ve kterých se zkoušky vyskytují, včetně disertačních nebo diplomových prací. Uveďte, zda byly tyto práce obhajovány či nikoliv. Všechny tyto informace jsou obvykle k dispozici v podobě transkriptu (užitečný formát transkriptů byl vytvořen pro Evropský systém přenositelných kreditů (ECTS) – viz 3.2 výše. Celá řada systémů pracujících s kredity používá podrobné transkripty, které je možné začlenit do širšího rámce dodatku k diplomu. Pokud jsou k dispozici informace o rozdělení kreditů mezi složky a části programu, je třeba je uvést. Pokud jde o společný titul (*joint degree*), uveďte, jaké části kvalifikace byly absolvovány na které instituci.

4.4 Uveďte informace o způsobu klasifikace a známkách, které pro tuto kvalifikaci znamenají složení zkoušky, např. hodnocení se vyjadřuje v procentech (nejvyšší je 100%) a minimální hodnota známky pro složení zkoušky je 40%. Způsoby klasifikace se na jednotlivých vysokých školách i v jednotlivých zemích do značné míry liší. V některých akademických společenstvích může být hodnocení ve výši 70% známkou vysoké kvality, zatímco v jiných zemích je považováno za průměrné či slabé. Proto je třeba uvést informace o používání a rozdělení stupňů hodnocení. Pokud se používá více než jeden systém hodnocení, např. u

společných programů, měly by být uvedeny informace o všech systémech hodnocení, které byly u dané kvalifikace uplatněny.

4.5 Je-li to možné, uveďte celkovou klasifikaci konečné kvalifikace, tj. *First Class Honours Degree, Summa Cum Laude, Merit, Avec Distinction*, atd.

5 INFORMACE O FUNKCI KVALIFIKACE

5.1 Uveďte, zda kvalifikace v zemi, ve které byla vydána, běžně umožňuje přístup k dalšímu akademickému a/nebo profesnímu studiu, a to především takovému, které vede ke specifické kvalifikaci nebo úrovni studia, např. možnost doktorandského studia v Maďarsku. Pokud ano, uveďte konkrétní stupně hodnocení nebo standardy, jejichž dosažení umožňuje další postup. Dále uveďte, zda je kvalifikace konečná nebo zda je jedním ze stupňů na cestě k získání odbornosti.

5.2 Uveďte podrobné informace o právech držitele kvalifikace vykonávat praxi nebo o získaném profesním postavení v souladu s národní legislativou. Uveďte, jaké konkrétní možnosti (pokud nějaké) kvalifikace dává z hlediska pracovního uplatnění nebo profesní praxe, a dále uveďte, který kompetentní orgán je za tuto oblast odpovědný. Uveďte, zda kvalifikace umožňuje výkon „vázaných (regulovaných) povolání“.

6 DOPLŇKOVÉ INFORMACE

6.1 Doplňte další informace, které nebyly uvedeny výše, avšak mají výpovědní hodnotu pro posouzení podstaty, úrovně a uplatnění kvalifikace, např. zda kvalifikace zahrnuje část studia/odborné přípravy v jiné instituci/podniku/zemi. Případně doplňte další relevantní podrobné údaje o vysokoškolské instituci, ve které byla kvalifikace získána. Pokud jde o společný titul nebo titul vydaný dvěma či více institucemi (joint or double/multiple degree) či pokud byla kvalifikace získána v rámci nadnárodního či „mezinárodního“ vzdělávání, je třeba tyto informace uvést.

6.2 Uveďte jakékoliv další užitečné zdroje informací a odkazy, kde lze získat více podrobností o kvalifikaci, např. příslušná katedra vysokoškolské instituce, která kvalifikaci vydala, národní informační centrum, Národní informační střediska Evropské unie pro akademické uznávání (European Union National Academic Recognition Information Centres - NARIC); Evropská národní střediska pro akademické uznávání a mobilitu Rady Evropy a UNESCO (Council of Europe/UNESCO European National Information Centre on Academic Recognition and Mobility - ENIC) a příslušné národní zdroje

7 POTVRZENÍ DODATKU

7.1 Datum, kdy by Dodatek vydán.. Nemusí to být nutně stejné datum jako je datum udělení kvalifikace.

7.2 Jméno a podpis úřední osoby potvrzující Dodatek:

7.3 Oficiální postavení osoby, která potvrdila Dodatek

7.5 Oficiální razítko nebo pečeť instituce, která potvrzuje autentičnost Dodatku

8 INFORMACE O NÁRODNÍM VYSOKOŠKOLSKÉM SYSTÉMU

Definice pojmů

Definice a způsoby používání pojmů nejsou ve všech zemích stejné. Z důvodu minimalizace možných nedorozumění jsou v této příloze uvedeny pouze všechny hlavní výrazy používané v dokumentech souvisejících s Dodatkem k diplomu. Uvedené pojmy částečně vycházejí a jsou plně ve shodě s definicí použitou v Lisabonské úmluvě o uznávání kvalifikací týkajících se vysokého školství v evropském regionu z r. 1997.

AKADEMICKÉ UZNÁVÁNÍ (ACADEMIC RECOGNITION) se vztahuje na uznávání částí studijních programů, kvalifikací nebo diplomů z jedné (domácí nebo cizí) vysokoškolské instituce jinou vysokoškolskou institucí. Obvykle je takové uznání považováno za základ pro přijetí na další nové studium v druhé instituci (kumulativní uznání) nebo jako uznání umožňující určitý druh výjimky z povinnosti opakovat studium některých částí programu (uznání pokročilé úrovně). Dalším typem akademického uznávání je uznání studií uskutečněných kdekoliv v jiné instituci (uznání formou substituce), která nahrazují srovnatelnou dobu studia v domovské instituci (viz. PROFESNÍ UZNÁVÁNÍ).

AKREDITACE (ACCREDITATION) je proces jehož prostřednictvím získává instituce oprávnění udělovat kvalifikace a/nebo získávat uznání své kvalifikace příslušným orgánem. Příslušným orgánem může být stát, vládní agentura nebo jiná národní nebo jiná zahraniční vysokoškolská instituce (viz. LICENCE). Tento pojem má původ v americkém systému a v některých evropských zemích je používán ve stejném významu, jako "uznání".

DIPLOM (DIPLOMA) zde označuje jakoukoliv formálně udělenou kvalifikaci/akademickou hodnost. V některých vzdělávacích systémech tento pojem označuje specifickou kategorii nebo typ kvalifikace. V tomto textu se však v tomto úzkém významu nepoužívá.

DOKLAD (CREDENTIAL) jde o pojem používaný někdy ve vztahu ke kvalifikaci (viz. KVALIFIKACE).

ECTS - the European Credit Transfer System /Evropský systém převoditelných kreditů/ (vyvinutý Evropskou komisí). Tento systém, založený na ECTS kreditech (pracovní zatížení studentů), byl vytvořen pro usnadnění mobility, akumulace a převodu kreditů a mezinárodní uznávání doby studia dokončeného v zahraničí.

ENIC (EUROPEAN NATIONAL INFORMATION CENTRE) zkratka označující Evropské národní informační středisko pro akademické uznávání a mobilitu (v rámci Rady Evropy/UNESCO).

HODNOTITEL DOKLADŮ (CREDENTIAL EVALUATOR) je osoba, která zpracovává posudek na uznání zahraničních kvalifikací (viz. PŘÍSLUŠNÝ ORGÁN PRO UZNÁVÁNÍ).

KREDIT (CREDIT) je prostředek pro měření studijních výsledků dosažených v teoretickém čase studia dané úrovně. Tento pojem je obvykle spojován s modulární kurzy (viz. ECTS).

KURZ (COURSE) tvoří součást studijního programu, který je běžně kontrolován a hodnocen samostatně. Studijní programy obvykle sestávají z několika kurzů.

KVALIFIKACE (QUALIFICATION) i) vysokoškolská kvalifikace: jakýkoliv titul, diplom, nebo jiné osvědčení vydané příslušným orgánem, které osvědčuje úspěšné dokončení vysokoškolského programu; ii) kvalifikace umožňující přístup k vysokoškolskému vzdělávání: jakýkoliv diplom nebo jiné osvědčení vydané příslušným orgánem pro osvědčení úspěšného dokončení vzdělávacího programu a poskytující držitelé kvalifikace právo ucházet se o přijetí na vysokou školu (viz. VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ, VYSOKOŠKOLSKÁ INSTITUCE a PROGRAM STUDIA). Pojem je užíván také pro jakékoliv vysokoškolské vzdělání získané po úspěšném ukončení vzdělávacího programu; je to obecně použitelný pojem, který odkazuje na širokou škálu vysokoškolských kvalifikací různých úrovní a v různých zemích.

LICENCE (FRANCHISE) označuje situaci, kdy instituce zmocní jinou instituci (národní nebo mezinárodní) k provádění schváleného programu s tím, že si ponechává právo úplné kontroly obsahu

programu, a opatření pro posuzování a zajištění kvality. V souvislostech s licencí však existují různé odchylky.

LISABONSKÁ ÚMLUVA O UZNÁVÁNÍ (LISBON CONVENTION) tímto spojením je označována Úmluva Rada Evropy a UNESCO o uznávání kvalifikací týkající se vysokého školství v evropském regionu, přijatá v dubnu 1997 v Lisabonu.

MODUL (MODULE) je samostatný a ucelený blok studia. Část modulárního studijního programu, kde je studijní plán rozdělen do řady podobně uspořádaných souborů.

NARIC National Academic Recognition Information Centre (European Union and European Economic Area). Národní informační středisko pro akademické uznávání (v rámci Evropské unie a Evropského ekonomického prostoru). Některá střediska NARIC jsou odpovědná také za profesní uznávání.

OVĚŘENÍ (VALIDATION) označuje proces, jehož prostřednictvím uznává instituce, která uděluje kvalifikaci vyjadřuje, že studijní program vedoucí k získání kvalifikace má odpovídající kvalitu a dosahuje požadovaného standardu. Vyjádření se může týkat vlastního programu instituce nebo programu podřízené instituce (viz. LICENCE).

POSOUZENÍ (ASSESSMENT) i) (institucí nebo programů) je proces pro stanovení kvality vzdělávání vysokoškolské instituce nebo programu; ii) (jednotlivých kvalifikací) je písemné ocenění nebo hodnocení jednotlivých zahraničních kvalifikací příslušným orgánem; iii) (jednotlivých studentů) je skutečné ověření schopností a dovedností studenta v rámci programu (např. zkouškami).

PROFESNÍ UZNÁVÁNÍ (PROFESSIONAL RECOGNITION) se vztahuje k právu držitele kvalifikace vykonávat povolání a mít odpovídající profesní postavení. V Evropské unii je uznání pro profesní účely definováno jako právní akt, prostřednictvím kterého příslušný orgán hostitelského členského státu uznává, že kvalifikace získané žadatelem v jiném členském státě, které jsou v hostitelském státě vázány (regulovány) právními předpisy, mohou být na jeho území prováděny (viz. VÁZANÁ POVOLÁNÍ, UZNÁNÍ DE JURE, UZNÁNÍ DE FACTO, a UZNÁNÍ).

PŘIJETÍ (ADMISSION) označuje akt nebo systém, který způsobilým uchazečům umožňuje studovat na určité vysokoškolské instituci a/nebo v určitém vysokoškolském programu.

PŘÍSTUP (ACCESS) (k vysokoškolskému vzdělání) označuje právo způsobilých kandidátů požádat a ucházet se o přijetí na vysokou školu. Přístup má jiný význam, než přijetí, které se týká skutečné účasti jednotlivce v dotyčném vysokoškolském programu.

PŘÍSLUŠNÝ ORGÁN PRO UZNÁVÁNÍ (COMPETENT RECOGNITION AUTHORITY) Orgán, který je oficiálně pověřen vydáváním závazných rozhodnutí o uznání zahraničních kvalifikací.

STUDIJNÍ OBOR (FIELD OF STUDY) označuje hlavní discipliny nebo předmětné oblasti kvalifikace.

STUDIJNÍ PROGRAM (PROGRAMME OF STUDY) Tímto pojmem se označuje řada kurzů, jejichž různé složky se vzájemně doplňují tak, aby byla studentovi poskytnuta vysokoškolská kvalifikace (viz. VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ, VYSOKOŠKOLSKÁ INSTITUCE a KURZ). Pojem "Program" rovněž vymezuje akademické studijní obory a požadavky, které jako celek definují kvalifikaci (viz. STUDIJNÍ OBOR).

STUDIJNÍ VÝSLEDKY (LEARNING OUTCOMES) Tento pojem označuje specifické duchovní a praktické dovednosti získané a ověřené na základě úspěšného dokončení studia jednotky, kurzu nebo studijního programu.

STUPEŇ VZDĚLÁNÍ (LEVEL) Tento pojem označuje kvalifikaci získanou v rámci vysokoškolského systému. Národní hierarchie kvalifikací jsou běžně užívány. Počet stupňů vysokoškolských kvalifikací je jiný pro každou zemi a/nebo vysokoškolský systém (viz. UKAZATELE ÚROVNĚ).

TITUL, HODNOST (AWARD) Tento pojem se používá obdobně jako pojem kvalifikace.

TRANSKRIPT (TRANSCRIPT) označuje úřední záznam nebo podrobný výčet studentova postupu a výkonu. Mnoho vzdělávacích systémů užívajících kredity, používá podrobné opisy, ve kterých jsou uvedeny kredity a známky dosažené ve studijních jednotkách (např. ECTS opis záznamů).

UKAZATELE ÚROVNĚ (LEVEL INDICATORS) mají různý obsah od základních informací o roli kvalifikace, až po vysoce podrobné výkazy o podstatě, dovednostech a způsobilostech spojených s úspěšným dokončením celé kvalifikace nebo jejích částí (viz. STUPENĚ).

UZNÁNÍ (RECOGNITION) Výraz pro formální potvrzení hodnoty zahraniční vzdělávací kvalifikace příslušným orgánem s přihlédnutím k možnostem přístupu ke vzdělávacím a/nebo pracovním příležitostem. O uznání je rozhodováno na základě posouzení jednotlivých kvalifikací. Posouzení může mít formu stanoviska, zprávy nebo prohlášení o hodnotě (v tomto případě) zahraniční kvalifikace. Uznáním se rozumí formální prohlášení příslušného orgánu potvrzující hodnotu dotyčné kvalifikace a uvádějící důsledky, které z toho držiteli kvalifikace vyplývají. Například, kvalifikace může být uznána pro účely dalšího studia na určité úrovni (akademické uznání) nebo pro používání titulu nebo pro účely výkonu povolání (profesní uznání) (viz. PŘÍSLUŠNÝ ORGÁN PRO UZNÁVÁNÍ, KVALIFIKACE, AKADEMICKÉ UZNÁVÁNÍ a PROFESNÍ UZNÁVÁNÍ). Uznání rovněž odkazuje na akreditaci, kterou dotyčné vysokoškolské instituci udělil jiný orgán (viz. AKREDITACE).

UZNÁNÍ DE FACTO (DE FACTO RECOGNITION) označuje takovou situaci, kdy výkon jednotlivého povolání není podmíněn žádnou národní právní autorizací (povolání není vázané). Toto je nejproblematictější oblast v úseku profesního uznávání (viz. PROFESNÍ UZNÁVÁNÍ A UZNÁNÍ).

UZNÁNÍ DE JURE (DE JURE RECOGNITION) se vztahuje k uznávání práva vykonávat v určité zemi vázané (regulované) povolání (např. lékař) v Evropské unii nebo v Evropské hospodářské oblasti.

Tato oblast je předmětem různých směrnic Evropské unie, na základě kterých - pokud je občan plně kvalifikovaným odborníkem v jednom ze členských států, má právo vykonávat tuto profesi a být uznáván jako odborník i v jiném členském státě (viz. VÁZANÁ PROFESE, PROFESNÍ UZNÁVÁNÍ a UZNÁNÍ). Rovněž ve státech, které nejsou členy Evropské unie, mohou být vytvořeny předpisy pro uznání de jure.

VÁZANÉ (REGULOVANÉ) POVOLÁNÍ (REGULATED PROFESSION) Toto spojení označuje povolání, jejichž výkon podléhá ustanovením zákonů nebo správních předpisů. Dané povolání může být v jedné zemi povoláním vázaným, zatímco v jiné zemi je povoláním volným (viz. UZNÁNÍ DE JURE).

VYSOKOŠKOLSKÁ INSTITUCE (HIGHER EDUCATION INSTITUTION) Tento pojem označuje organizaci poskytující vysokoškolské vzdělání, uznávanou příslušnými orgány jako součást systému vysokého školství (viz. VYSOKÉ ŠKOLSTVÍ a STUDIJNÍ PROGRAM).

VYSOKOŠKOLSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ (HIGHER EDUCATION) Termín označující všechny typy kurzů nebo soubory kurzů (programů), školení nebo přípravu na výzkumnou činnost na post-sekundární úrovni, které jsou uznávány příslušnými orgány jako součást vysokoškolského systému. Vysokoškolské vzdělávání staví na způsobilosti, znalosti a dovednostech nabytých během středoškolského studia (viz. VYSOKOŠKOLSKÁ INSTITUCE a STUDIJNÍ PROGRAM). Vysokoškolské studium se obvykle zahajuje po ukončení středoškolského studia a obvykle je nabízeno ve formě vysokoškolských programů na vysokoškolských institucích. Je však nutné poznamenat, že vysokoškolské instituce mohou nabízet studijní kurzy, které nejsou na úrovni vysokoškolského vzdělávání. A naopak, instituce, které nejsou považovány za součást vysokoškolského systému, mohou nabízet některé programy vysokoškolského vzdělávání. Přesná definice vysokého školství a vysokoškolských institucí je v každé zemi jiná. Například v některých zemích je studijní obor zdravotní sestra považován za součást vysokoškolského vzdělávání, zatímco v jiných zemích je to pomaturitní studium, které nedosahuje vysokoškolské úrovně.

ZAJIŠTĚNÍ KVALITY (QUALITY ASSURANCE) Tímto termínem se označují interní a externí procesy, prostřednictvím kterých je udržována kvalita vysokoškolského vzdělávání.

Doporučení

Dodatek by měl být vyplňován v souladu s následujícími doporučeními:

1. Dodatek nenahrazuje životopis ani diplom, či jiný doklad o vzdělání. Je dokumentem, který rozšiřuje informaci o získané vysokoškolské kvalifikaci
2. Preambule Dodatku by měla být uvedena v záhlaví každého vydaného Dodatku k diplomu. Je to důležité pro informování všech uživatelů (vysokoškolských institucí, občanů, zaměstnavatelů apod.)
3. Struktura Dodatku včetně navrženého pořadí jednotlivých částí by měla být dodržována. Informace by měly být přesné a pokud možno stručné.
4. V kombinaci s dokladem (diplom, certifikát) by měl dodatek poskytnout dostatečnou informaci, která umožní uživateli utvořit si názor o kvalifikaci a o tom, zda je vhodná pro účel pro který ji chce držitel použít (např. pro přístup k akademickému programu, výjimku z části programu, zaměstnání/právo vykonávat povolání atd.).
5. Dodatek by měl být vždy předkládán se základním dokladem, protože dodatky obvykle nemají žádnou právní platnost. V České republice je nyní Dodatek dokumentem, který spolu s diplomem osvědčuje ukončení vysokoškolského vzdělání. To, že instituce vydala Dodatek k diplomu není zárukou jejího postavení ani nevypovídá o tom, zda je tato instituce součástí národního vysokoškolského systému. Dodatek by měl tuto informaci obsahovat.
6. Dodatek by měl vždy obsahovat jméno a titul kvalifikace, jméno a postavení instituce, která ji udělila/poskytla a klasifikaci kvalifikace. Všechny tyto údaje by měly být uvedeny v původním jazyce. Nesprávné překlady uvádějí v omyl ty, kteří posuzují kvalifikaci. Přepis je přípustný v případě, že originál dokumentu není psán latinkou. Mělo by být možné uvést názvy titulů a kvalifikací do vztahu s popisem vysokoškolského systému, který je uveden v oddíle 8 Dodatku.
7. Dodatek by neměl obsahovat ocenění hodnoty, prohlášení o rovnocennosti nebo návrh na uznání. Všechny oddíly dodatku by mělo být vyplněno. Jestliže informace není uvedena, mělo by být vysvětleno proč.
8. Nejlépe se osvědčila centrální příprava dodatku a ne jeho předávání různým částem akademické instituce. Je to levnější a minimalizuje různost v obsahu a pojetí dodatku.
9. Instituce by měla zvolit vhodný postup aby minimalizovala možnosti padělání a chybné interpretace dodatku.
10. Informace o vysokoškolském systému uvedená v bodě osm by měla mít rozsah maximálně dvě strany. Pokud je to možné měl by dodatek obsahovat diagram a tabulky pro lepší pochopení.
11. Dodatek by měl být vydáván rutinně v době, kdy je kvalifikace dokončena. Retrospektivní vydání je mnohem obtížnější, protože vzdělávací systémy se plynule vyvíjejí a mění. Od roku 2005 je na základě podpisu Bergenského komuniké vydáván Dodatek v ČR automaticky, bezplatně a v jazyce v Evropě srozumitelném. Pracovní skupina, která se v ČR zabývala Dodatkem navrhla, aby byl Dodatek vydáván v dvojazyčné, česko – anglické verzi. Je mimořádně důležité, aby v oddílu 8 Dodatku byl popsán národní vzdělávací systém platný v době, kdy byla kvalifikace udělena.
12. Značná pozornost by měla být věnována překladům a terminologii, protože v této oblasti existuje mnoho problémů. Původní jazyk by měl být použit tam, kde je to doporučeno. Také výkladový slovník pojmů připojený k dodatku byl vytvořen proto, aby byly překonány lingvistické nejasnosti.

13. Dodatek k diplomu by měl být využíván tam, kde existují institucionální, regionální a národní systémy hodnocení kvality. To pomůže zabezpečit kvalitu dodatku.
14. Dodatek byl navržen, aby byl užíván s uvážlivostí. Hodnocení zahraničních kvalifikací by se mělo soustředit na způsobilost, zkušenosti a požadované znalosti. Preferováno by mělo být spravedlivé uznání před požadavkem na úplnou rovnocennost.